

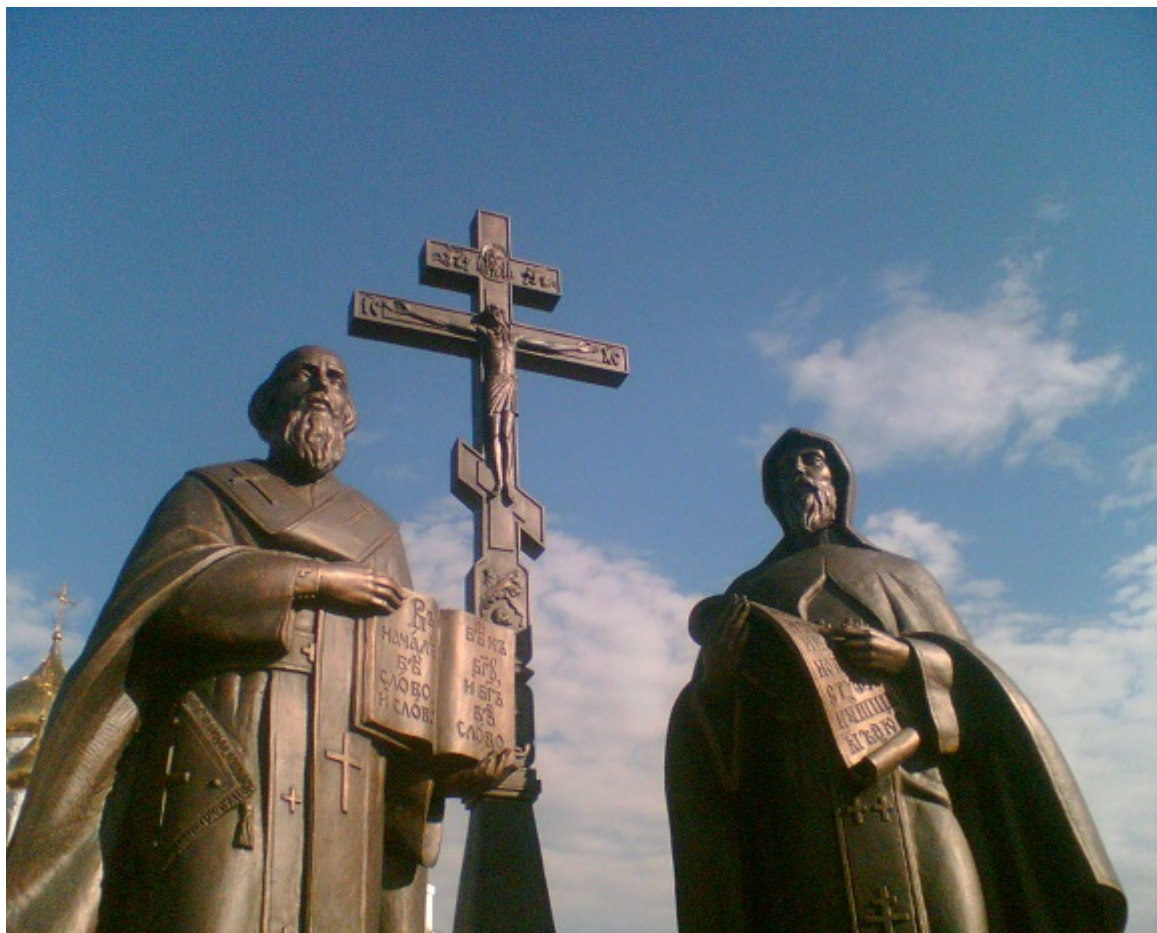
Το συγγραφικό-μεταφραστικό έργο των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου

/ [Πεμπτουσία](#)

*της Αλεξάνδρα Π. Ντότσικα,
Δρ. Ιστορίας της Φιλοσοφίας, Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια Θεολογικής Σχολής
Α.Π.Θ.*

Από τον 6^ο αιώνα οι Σλάβοι άρχισαν να κατεβαίνουν προς τα Βαλκάνια και την Κεντρική Ευρώπη, να καταλαμβάνουν εδάφη και να δημιουργούν τις δικές τους ηγεμονίες. Έως περίπου τα μέσα του 9^{ου} αιώνας δεν φαίνεται να χρησιμοποιούν κάποια δική τους συγκεκριμένη γραφή. Σύμφωνα με τον βούλγαρο συγγραφέα Χράμπρ οι Σλάβοι παλαιότερα χρησιμοποιούσαν χαραγμάτα και σημεία χωρίς καμία τάξη[1]. Επιπλέον, δεν φαίνεται να είχαν από μόνοι τους καλλιεργήσει την ιδέα να δημιουργήσουν δικό τους αλφάβητο, για να εξυπηρετούνται στις μεταξύ τους επαφές[2] και άρα παρουσιάζονται μάλλον ως ένας λαός χωρίς πνευματική καλλιέργεια και παιδεία.

Η πρωτοβουλία για την ανακίνηση του ζητήματος της σλαβικής γραφής και γλώσσας, σύμφωνα με τους βίους των αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, ανήκει στον Μοραβό ηγεμόνα Rostislav, ο οποίος διεπίστωσε ότι ο μοραβικός λαός έχει ανάγκη να διδαχθεί στην δική του γλώσσα την χριστιανική πίστη. Στον Βίο Κυρίλλου αναφέρεται ότι το αίτημα του Rostislav υπήρξε η αποστολή επισκόπου και διδασκάλου, οι οποίοι θα διδάξουν στη γλώσσα τους τους εκχριστιανισμένους ήδη Μοραβούς, ενώ στον Βίο Μεθοδίου οι Μοραβοί ζητούν δάσκαλο που θα τους οδηγήσει στη γνώση και θα τους διδάξει την αλήθεια[3].

Έτσι, περίπου το 863 μ.Χ., επί Πατριαρχείας Φωτίου του Μεγάλου (α' πατριαρχία: 858-867 μ.Χ. β' πατριαρχία: 878- 886 μ.Χ.), ο αυτοκράτορας Μιχαήλ Γ' (842-867 μ.Χ) ανέθεσε στον άγιο Κύριλλο να επισκεφθεί την Μοραβία, για να διδάξει την χριστιανική αλήθεια στην γλώσσα των κατοίκων της. Η επιλογή του αγίου Κυρίλλου ασφαλώς και δεν ήταν τυχαία. Ο άγιος υπήρξε συμμαθητής του αυτοκράτορος στην Κωνσταντινούπολη, με την έγκριση ή υπόδειξη του οποίου προήχθη σε Καθηγητής της Φιλοσοφίας. Επίσης, υπήρξε μαθητής του Πατριάρχη Φωτίου, ο ρόλος του οποίου στα εκκλησιαστικά δρώμενα της εποχής υπήρξε καθοριστικός. Κυρίως, όμως, η επιλογή του αγίου Κυρίλλου οφείλεται αφενός μέν στην θεολογική-λατρευτική του κατάρτιση, αφετέρου δε στην σλαβομάθειά του[4]

. Ο άγιος Κύριλλος, αν συνδυάσει κανείς όσα αναφέρονται στις πηγές, θα πρέπει να γνώριζε περισσότερες από 6 ξένες γλώσσες, όπως σλαβικά, ιουδαϊκά, σαρμαριτικά, αραβικά, russki και λατινικά[5].

Όστόσο, όταν ο αυτοκράτορας του ανήγγειλε ότι έπρεπε οπωσδήποτε να πάει στη Μοραβία, γιατί κανένας άλλος δεν ήταν σε θέση να φέρει σε πέρας ένα τέτοιο έργο, ο άγιος του απάντησε ότι θα πάει, παρότι άρρωστος και κουρασμένος, αρκεί οι Μοραβοί να «έχουν γράμματα στην γλώσσα τους».

Όταν πλέον ξεκαθαρίστηκε ότι το αίτημα του Μοραβού ηγεμόνος αφορούσε την απόκτηση γραπτού σλαβικού λόγου, ο άγιος και φιλόσοφος φαίνεται να απάντησε: «ποιός μπορεί να γράψει λόγια πάνω σε νερό ή να αποκτήσει για τον εαυτό του την κατηγορία του αιρετικού[6]».

Επομένως, ο διαπρεπής αυτός φιλόλογος και φιλόσοφος είχε βαθυτάτη επίγνωση της σπουδαιότητας και του ανυπερβλήτου χαρακτήρος του έργου του. Σύμφωνα με τον Βίο Κυρίλλου ο άγιος, για να πετύχει στο δύσκολο έργο του «επεδόθη εις την προσευχήν» και «ταχέως απεκάλυψεν εις αυτόν ο Θεός την γραφήν». Δεν ανέλαβε, όμως, μόνος του το έργο, αλλά «μετ' άλλων συνοδοιπόρων». Η σπουδαιότητα της συλλογικότητας σε τέτοιου είδους ζητήματα και ιδιαίτερα στην μεταφραστική διαδικασία αποτυπώνεται λίαν ευστόχως στα λόγια του Αυγουστίνου, ο οποίος δεν διστάζει να προειδοποιήσει τον Ιερώνυμο, όταν ανέλαβε την μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης, ότι δεν θα είχε ούτε μίαν ευκαιρίαν να πετύχει ένα καλύτερο μεταφραστικό αποτέλεσμα έναντι των Εβδομήκοντα, διότι ήταν μόνος, ενώ εκείνοι εβδομήντα!

[Συνεχίζεται]

1. Άντ.-Αίμ. Ταχιάος, Κύριλλος και Μεθόδιος οι εκ Θεσσαλονίκης. Η βυζαντινή παιδεία στους Σλάβους, έκδ. Ρέκος, Θεσσαλονίκη, 1989, σσ. 90-92.
2. Χ. Ταρνανίδης, Σελίδες απο την Εκκλησιαστική γραμματεία των Σλάβων, εκδ. αφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2007, Θεσσαλονίκη, σ. 134.
3. Άντ.-Αίμ. Ταχιάος, Κύριλλος και Μεθόδιος οι εκ Θεσσαλονίκης. Η βυζαντινή παιδεία στους Σλάβους, έκδ. Ρέκος, Θεσσαλονίκη, 1989, σ. 87.
4. Ι. Χ. Ταρνανίδης, Σελίδες απο την εκκλησιαστική γραμματεία των Σλάβων, έκδ. αφών Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη, 2007, Θεσσαλονίκη, σ. 148.
5. Ο.π., σ. 149.
6. Άντ.-Αίμ. Ταχιάος, Κύριλλος και Μεθόδιος οι εκ Θεσσαλονίκης. Η βυζαντινή παιδεία στους Σλάβους, εκδ. Ρέκος, Θεσσαλονίκη, 1989, σ. 89.